

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รหัสวิชา ส๒๒๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ พระพุทธศาสนา

เรื่อง พิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน (๑)

ครูผู้สอน ครูภากร อุปการแก้ว

ಎ

ಒ

ಢ

ಔ

ಕ

ಖ

ಗ

ಘ

ประเด็นให้คิด

จากภาพเป็นหนึ่งใน
ขั้นตอนของพิธีอะไร

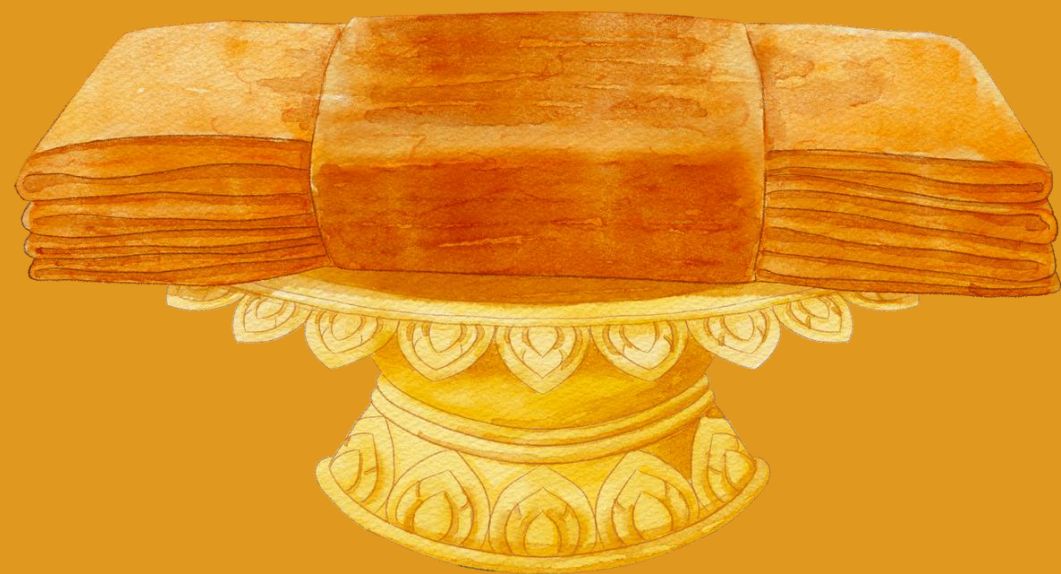
ประเด็นให้คิด

นักเรียนเคยไปร่วมพิธีนี้หรือไม่
และพิธีจัดขึ้นช่วงไหน

เข้าพรรษา หมายถึง ปักฝน เป็นวันที่พระสงฆ์อธิษฐานว่าจะหยุดปักประจำอยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่งตลอดฤดูฝน เป็นเวลา ๓ เดือน โดยไม่ไปค้างแรมที่อื่นตามที่พระวินัยบัญญัติไว้ "วันเข้าพรรษา" เป็นหนึ่งในวันสำคัญของศาสนาพุทธ ที่ต่อเนื่องมาจากวันอาสาฬหบูชา ตรงกับวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ เป็นวันที่พระสงฆ์เถรวาทอธิษฐานว่าจะปักประจำอยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่งตลอดฤดูฝนเป็นเวลา ๓ เดือนตามที่พระธรรมวินัยบัญญัติไว้

ผ้าอาบน้ำฝน
(ผ้าวัสสิกสาฎก)

วัด-ลี-กะ-สา-ตก

ผ้าอาบน้ำฝน กับ จีวร

“ผ้าอาบน้ำฝน”

ผ้าที่พระสงฆ์ใช้
พัดเปลี่ยนเวลา
สงฆ์

“ผ้าสบง”

ผ้าถุงของพระเป็น
ผ้าพื้นแบบ
สี่เหลี่ยมผืนผ้า

พิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน

(๑)

ประวัติความเป็นมา

ผ้าอาบน้ำฝน

วิธีทำขนมเสียงใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อคลิปเสียง : ผ้าอาบน้ำฝนคืออะไร? EP๐๐๖ โยมรู้หรือไม่?

เผยแพร่โดย : mahanoi channel

วันที่เผยแพร่ : ๖ ก.ค. ๒๐๑๙

ที่มา : https://www.youtube.com/watch?v=r๔_ONBtZEsE

นางวิสาขาจึงได้กราบทูลพระพุทธเจ้า
และขอให้ทรงอนุญาตให้นางได้ถวายผ้าอาบน้ำฝนแก่พระสงฆ์

ความหมายของ
ผ้าอาบน้ำฝนคืออะไร

แนวคำตอบ

ผ้าอาบน้ำฝน คือ ผ้าที่พระสงฆ์ใช้สำหรับอาบน้ำในช่วงเข้าพรรษาเป็นผ้าที่ญาติโยมถวายเพื่อสนับสนุนการดำรงชีวิตของพระสงฆ์ในช่วงฤดูฝนมีความเกี่ยวข้องกับพระวินัยที่

อ้างอิงจาก : แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง พิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน (๑) หน้าที่ ๓๒๘

นางวิสาขาถวายผ้าอาบน้ำฝน

การถวายผ้าอาบน้ำฝนมีต้นกำเนิดในสมัยพุทธกาล
เมื่อพระพุทธเจ้าอนุญาตให้พระสงฆ์รับผ้าอาบน้ำฝน
จากญาติโยม เพื่อใช้ในช่วงฤดูฝนที่พระสงฆ์ต้องปฏิบัติธรรม
อย่างต่อเนื่องและเดินทางลำบาก การถวายผ้าอาบน้ำฝน
จึงเป็นการช่วยเหลือพระสงฆ์ให้สามารถดูแลสุขอนามัยได้ดีขึ้น
และกลายเป็นหนึ่งในประเพณีการทำบุญที่สำคัญ
ในพระพุทธศาสนา

อ้างอิงจาก : แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่องพิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน (๑) หน้าที่ ๓๒๘

กิจกรรม

ประเพณีนี้มีลำดับ

ก. ผู้ถวายถือผ้าอาบน้ำฝนพาดไว้ระหว่างแขนทั้ง ๒
ในท่าประนมมือ

ข. จุดรูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย และกล่าวคำบูชา
พระรัตนตรัย

ค. กล่าวคำกรวดน้ำ ผู้ถวายกรวดน้ำ รับพร

ง. เสร็จพิธี กราบบลาพระภิกษุสงฆ์

จ. พระภิกษุสงฆ์กล่าวคำอนุโมทนา

ฉ. วางผ้าลงบนพาน หรือถวายให้กับพระภิกษุโดยตรง

ซ. จัดเตรียมผ้าอาบน้ำฝน

ญ. กล่าวคำอาราธนาศีล ๕ และคำสมาทานศีล ๕

ฎ. กล่าวคำถวายผ้าอาบน้ำฝน

กิจกรรม

ประเพณีนี้มีลำดับ

เฉลย

ประเพณีนี้มีลำดับ

๑

ช. จัดเตรียมผ้าอาบน้ำฝน

๒

ข. จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย และกล่าวคำบูชา
พระรัตนตรัย

๓

ฌ. กล่าวคำอาราธนาศีล ๕ และคำสมาทานศีล ๕

๔

ก. ผู้ถวายถือผ้าอาบน้ำฝนพาดไว้ระหว่างแขนทั้ง ๒
ในท่าประนมมือ

๕

ข. กล่าวคำถวายผ้าอาบน้ำฝน

๖

ค. วางผ้าลงบนพาน หรือถวายให้กับพระภิกษุโดยตรง

๗

จ. พระภิกษุสงฆ์กล่าวคำอนุโมทนา

๘

ค. กล่าวคำกรวดน้ำ ผู้ถวายกรวดน้ำ รับพร

๙

ง. เสร็จพิธี กราบลาพระภิกษุสงฆ์

กิจกรรม

ทำเองได้! ถวายลูกต๋อง

กระทรวงศึกษาธิการ

วิธีทัศนเสียงใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อคลิปเสียง : คำกล่าวถวายผ้าอาบน้ำฝน

เผยแพร่โดย : jai saisai

วันที่เผยแพร่ : ๖ ก.ค. ๒๐๑๙

ที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=g-C&CtlOdAo>

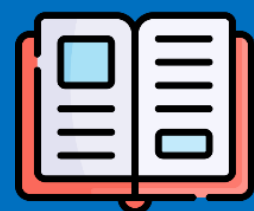
คำถวาย (บาลี) ผ้าอาบน้ำฝน

อิมานิ มะยัง ภันเต วัสสิกะสาฎิกานิ
สะปะริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ
สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ
อิมานิ วัสสิกะสาฎิกานิ
สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ
อัมहाกัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

ประเด็นให้คิด

ผ้าอาบน้ำฝน
มีความสำคัญอย่างไร

แนวคำตอบ

ผ้าอาบน้ำฝน มีความสำคัญเพราะเป็นเครื่องใช้จำเป็นสำหรับพระสงฆ์ในช่วงเข้าพรรษา ใช้สำหรับปกปิดร่างกายขณะอาบน้ำตามพระวินัย ช่วยอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน และแสดงถึงการสนับสนุนของพุทธศาสนิกชนที่มีต่อการปฏิบัติธรรมของพระสงฆ์

อ้างอิงจาก : แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง การพัฒนาตนเอง:วางแผนพัฒนาตนเอง หน้าที่ ๓๒๙

ข้อปฏิบัติเที่ยว วัดไทย

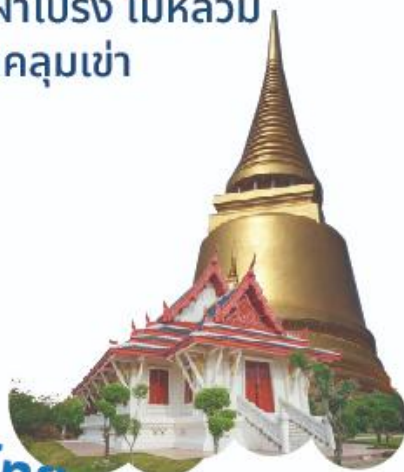

การแต่งกาย

แต่งกายสุภาพเรียบร้อย มิดชิด ไม่ควรสวมเสื้อผ้าที่มีเนื้อผ้าโปร่ง ไม่หลวม
ควรสวมเสื้อแขนยาว กางเกงขายาว หรือกระโปรงคลุมเข่า
งดใส่เสื้อแขนกุด เอวลอย เสื้อรัดรูป

มารยาท และการปฏิบัติเมื่อเข้าวัดไทย

1. ถอดรองเท้าก่อนเข้าพระอุโบสถ และวางไว้บนชั้นวางรองเท้าที่ทางวัดจัดเตรียม

5. รักษาความสะอาดศาสนสถานให้สะอาด ทั่วถึง

2. สำนวณกาย วาจา และระมัดระวัง ทุริตมารยาทให้สงบเรียบร้อย

6. ทำความเคารพพระพุทธรูป และพระสงฆ์ อย่างสำรวมและนอบน้อม

3. ปิดโทรศัพท์มือถือ หรือปิดเสียง

7. ห้ามถ่ายรูปในที่ห้ามถ่าย ถ่ายรูปในสถานที่ ที่ได้รับการอนุญาตเท่านั้น

4. รักษาความเงียบสงบ ไม่พูดคุยส่งเสียงดัง เมื่อเข้ามาภายในบริเวณวัด

8. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของวัดอย่างเคร่งครัด

9. ถ่ายรูปกับพระพุทธรูป ด้วยทุริตที่สำรวม สงบ สุภาพเรียบร้อย และให้ความเคารพต่อพระพุทธรูป

มารยาทห้ามปฏิบัติเมื่อเข้าชมวัดไทย

1. ห้ามสูบบุหรี่ และสารเสพติด ทุกชนิด

2. ห้ามขีดเขียน ทำลาย หรือโยน ทรัพย์สินต่าง ๆ ภายในวัด

3. ห้ามชี้นิ้วโดยเด็ดขาดให้ใช้วิธีหามือแทน

4. ห้ามเหยียบธรณีประตู ภายในพระอุโบสถหรือพระวิหาร กวาระบาล

5. ห้ามถ่ายรูปผู้อื่นที่กำลังทำกิจกรรมทางศาสนา

6. ไม่ควรถ่ายรูปตนเอง หรือเซลฟี่กับองค์พระพุทธรูป เนื่องจากเป็นการลบหลู่ หรือไม่ให้ความเคารพ

7. ห้ามนั่ง และปีนป่ายโบราณสถานภายในวัด

8. ห้ามนั่งโดยเท้าชี้ไปทางพระพุทธรูปและพระสงฆ์ แต่ควรนั่งงอเข่าโดยให้เท้าชี้ไปทางด้านหลัง หรือ นั่งขัดสมาธิ

9. ห้ามแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะ การแสดงความรักจนเกินงาม หรือสื่อไปทางลามกอนาจาร

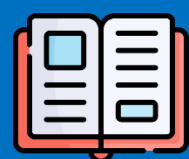
10. ห้ามนำอุปกรณ์การพนัน สารเสพติด สุรา เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทุกชนิด เข้ามาภายในบริเวณวัด

คำถามชวนคิด

นักเรียนคิดว่าทำไมเราจึงต้อง
แต่งกายสุภาพเมื่อไปวัด

แนวคำตอบ

เพราะวัดเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ การแต่งกาย
สุภาพแสดงถึงความเคารพสถานที่
เคารพพระภิกษุ และแสดงถึงมารยาท
ของชาวพุทธที่ดี

อ้างอิงจาก : แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง พิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน (๑) หน้าที่ ๓๓๐

คำถามชวนคิด

โปสเตอร์นี้
นำเสนอเกี่ยวกับเรื่องใด

แนวคำตอบ

พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเมื่อเข้าไปในวัด

๑. การส่งเสียงดังหรือวิ่งเล่นในเขตวัด
๒. การปิ่นป่ายสิ่งของ หรือขึ้นไปยืนบนฐานพระพุทธรูป

อ้างอิงจาก : แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง พิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน (๑) หน้าที่ ๓๓๐

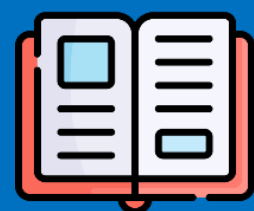

คำถามชวนคิด

โปสเตอร์นี้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจ
เรื่องมารยาทในวัดมากขึ้นอย่างไร

แนวคำตอบ

ช่วยให้รู้ว่าควรทำหรือไม่ควรทำอะไรเมื่อไปวัด
เช่น การแต่งกาย การวางตัว และการแสดงออก
ที่เหมาะสม ช่วยส่งเสริมให้เป็นชาวพุทธ
ที่มีมารยาทดี

อ้างอิงจาก : แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง พิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน (๑) หน้าที่ ๓๓๐

คำถามชวนคิด

ถ้านักเรียนเห็นเพื่อนทำพฤติกรรม
ไม่เหมาะสมในวัด เช่น ถ่ายรูปคู่กับ
พระพุทธรูปในท่าทางไม่สุภาพ
นักเรียนควรทำอย่างไร

แนวคำตอบ

ควรบอกหรือเตือนเพื่อนด้วยถ้อยคำสุภาพ
ว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และ
แนะนำให้เปลี่ยนท่าทางให้สุภาพมากขึ้น

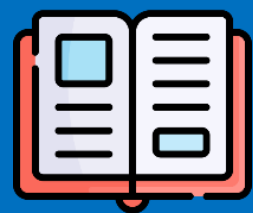
อ้างอิงจาก : แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง พืชถวายผ้าอาบน้ำฝน (๑) หน้าที่ ๓๓๐

คำถามชวนคิด

ทำไมเราจึงควรมีมารยาท
และปฏิบัติตนให้เหมาะสม

แนวคำตอบ

เพราะว่าวัดเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และเป็นที่
ประกอบศาสนกิจค่ะ ถ้าเราทำตัวไม่เหมาะสม
อาจเป็นการไม่เคารพพระพุทธศาสนา
แล้วก็อาจไปรบกวนคนอื่นที่มาทำบุญด้วย

อ้างอิงจาก : แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง พิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน (๑) หน้าที่ ๓๓๐

ใบงาน

เรื่อง พิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ใบงานที่ ๑๒ พิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง พระพุทธศาสนา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง พิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน (๑)
รายวิชา สังคมศึกษา ๓ รหัสวิชา ส๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. ให้นักเรียนอ่านแต่ละประโยค แล้วเขียนว่า “ถูก” หรือ “ผิด” ลงในช่องว่าง

- ☐ ๑. ผ้าอาบน้ำฝนคือผ้าที่ถวายแด่พระภิกษุในช่วงเข้าพรรษาเพื่อใช้ในการอาบน้ำฝน
- ☐ ๒. การถวายผ้าอาบน้ำฝนเริ่มต้นมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล
- ☐ ๓. ผ้าอาบน้ำฝนสามารถถวายได้ในช่วงใดก็ได้ของปี ไม่จำกัดฤดูกาล
- ☐ ๔. ในสมัยก่อน พระภิกษุต้องเดินบิณฑบาตกลางฝน จึงมีผ้าอาบน้ำฝนไว้เปลี่ยนหลังเปียกฝน
- ☐ ๕. การถวายผ้าอาบน้ำฝนถือเป็นส่วนหนึ่งของการทำบุญใหญ่ในวันมาฆบูชา

๒. ให้นักเรียนเรียงลำดับขั้นตอนของพิธีถวายผ้าอาบน้ำฝนให้ถูกต้อง โดยเติมตัวเลขลำดับที่หน้าแต่ละข้อ

- () ผู้ถวายกล่าวคำถวายผ้าอาบน้ำฝน
- () พระสงฆ์อนุโมทนาให้พรแก่ผู้ถวายผ้าอาบน้ำฝน
- () ผู้ถวายและผู้เข้าร่วมพิธีกราบพระสงฆ์แล้วเสร็จพิธี
- () ผู้ถวายยกผ้าอาบน้ำฝนประเคนพระสงฆ์
- () พระสงฆ์รับผ้าอาบน้ำฝนและแสดงอาการอนุโมทนา

๓. ให้นักเรียนเรียงลำดับคำกล่าวถวายผ้าอาบน้ำฝน โดยนำมาเขียนเรียงใหม่ พร้อมเขียนคำแปล ให้ถูกต้อง

- ๑. อิมานิ มะยัง ภันเต ปาวะราณียานิ สะปะริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ
- ๒. สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ ปาวะราณียานิ สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ
- ๓. อัมहाกัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ นิพพานายะ จะ

๔. พิธีถวายผ้าอาบน้ำฝนมีความสำคัญอย่างไร

เฉลยใบงาน เรื่อง พิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน

๑. ให้นักเรียนอ่านแต่ละประโยค แล้วทำเครื่องหมาย ✓ หรือ ✗ ลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

- [✓] ๑. ผ้าอาบน้ำฝนคือผ้าที่ถวายแด่พระภิกษุในช่วงเข้าพรรษาเพื่อใช้ในการอาบน้ำฝน
- [✓] ๒. การถวายผ้าอาบน้ำฝนเริ่มต้นมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล
- [✗] ๓. ผ้าอาบน้ำฝนสามารถถวายได้ในช่วงใดก็ได้ของปี ไม่จำกัดฤดูกาล
- [✓] ๔. ในสมัยก่อน พระภิกษุต้องเดินบิณฑบาตกลางฝน จึงมีผ้าอาบน้ำฝนไว้เปลี่ยนหลังเปียกฝน
- [✗] ๕. การถวายผ้าอาบน้ำฝนถือเป็นส่วนหนึ่งของการทำบุญใหญ่ในวันมาฆบูชา

๒. ให้นักเรียนเรียงลำดับขั้นตอนของพิธีถวายผ้าอาบน้ำฝนให้ถูกต้อง โดยเติมตัวเลขลำดับที่หน้าแต่ละข้อ

- (๑) ผู้ถวายกล่าวคำถวายผ้าอาบน้ำฝน
- (๔) พระสงฆ์อนุโมทนาให้พรแก่ผู้ถวายผ้าอาบน้ำฝน
- (๕) ผู้ถวายและผู้เข้าร่วมพิธีกราบพระสงฆ์แล้วเสร็จพิธี
- (๒) ผู้ถวายยกผ้าอาบน้ำฝนประเคนพระสงฆ์
- (๓) พระสงฆ์รับผ้าอาบน้ำฝนและแสดงอาการอนุโมทนา

อ้างอิงจาก : แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง พิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน (๑) หน้าที่ ๓๔๓

เฉลยใบงาน เรื่อง พิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน

๔. พิธีถวายผ้าอาบน้ำฝนมีความสำคัญอย่างไร

..... ๑. เป็นการแสดงความเคารพและกตัญญูต่อพระสงฆ์ ที่จำพรรษาอยู่ในวัดตลอดฤดูฝน ซึ่งไม่สามารถออกไปคบหาญาติโยมหรือบิณฑบาตได้สะดวก

..... ๒. ช่วยให้พระสงฆ์มีผ้าใช้ในการอาบน้ำหรือเปลี่ยนผ้า ระหว่างจำพรรษา ซึ่งถือเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวัน

เฉลยใบงาน เรื่อง พิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน

๕. ให้นักเรียนบอกมารยาทชาวพุทธที่ควรปฏิบัติ และไม่ควรปฏิบัติ ขณะเข้าร่วมพิธีทางศาสนา ๕ ข้อ

มารยาทชาวพุทธที่ควรปฏิบัติ	มารยาทชาวพุทธที่ไม่ควรปฏิบัติ
๑. แต่งกายเรียบร้อยและสุภาพ ๒. ถอดรองเท้าก่อนเข้าสู่เขตพุทธสถาน ๓. พูดจาสุภาพ ไม่ส่งเสียงดัง ๔. เดินอย่างสำรวม ไม่วิ่งเล่นหรือหยอกล้อกัน ๕. ไหว้พระและพระสงฆ์ด้วยความเคารพ	๑. พูดคุยเสียงดังในวัด ๒. นั่งไขว่ห้างต่อหน้าพระ ๓. แต่งกายไม่สุภาพเข้าเขตพุทธสถาน ๔. ล้อเลียนพิธีกรรมทางศาสนา ๕. วางของไว้บนพระพุทธรูปหรือพระไตรปิฎก

ประเด็นให้คิด

ความสำคัญของ
พิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน

แนวคำตอบ

พิธีถวายผ้าอาบน้ำฝนมีความสำคัญในหลายด้าน
ประการแรก พิธีนี้เป็นการแสดงความเคารพและ
สำนึกบุญคุณต่อพระภิกษุสงฆ์ที่ตั้งใจอยู่จำพรรษาและ
ปฏิบัติธรรมอย่างเคร่งครัดในช่วงเข้าพรรษา

แนวคำตอบ

ประการที่สอง เป็นโอกาสให้พุทธศาสนิกชนได้สั่งสมบุญกุศล และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนา ซึ่งช่วยส่งเสริมให้คน ในชุมชนรักสามัคคีและรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีไว้ นอกจากนี้ยังช่วยปลูกฝังคุณธรรม เช่น ความกตัญญู ความเสียสละ และการมีน้ำใจอีกด้วย

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง พิธถวาย ผ้าอาบน้ำฝน (๒)

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบงาน เรื่อง พิธีถวายผ้าอาบน้ำฝน

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่
www.dltv.ac.th)

